

Pressiteade Luxembourg, 18. november 2016

Uus ELi pangandusjärelvalve süsteem – hea algus, kuid audiitorite sõnul on olulisi probleeme, mis vajavad lahendamist

Euroopa Kontrollikoja uue aruande kohaselt õnnestus Euroopa Keskpangal (EKP) lühikese aja jooksul ühtne järelvalvemehhanism käivitada ja vajalik personal tööle võtta. Ühtse järelvalvemehhanismi kaudu vastutab EKP praegu otsese järelvalve tegemise eest ca 120 euroala kõige olulisema pangandusgrupi üle. Mehhanism sõltub aga liiga palju riiklikest pädevatest asutustest, et tagada ELi õigusaktidega nõutav „täielik ja tõhus järelvalve“.

Ühtne järelvalvemehhanism loodi 2014. aastal ning see võttis üle suure osa ülesannetest, mida varem täitsid riiklikud pangandusjärelvalveasutused. Mehhanism töötab EKP juhtimise all, kuid hõlmab tihedalt ka liikmesriike.

Tegemist oli kontrollikoja esimese auditiga, mis käsitles EKP tegevuse tõhusust ühtse järelvalvemehhanismi kontekstis, ja audiitorite sõnul on auditi tulemused varieeruvad. Nad leidsid, et ühtse järelvalvemehhanismi loomisel ei analüüsinud EKP piisavalt üksikasjalikult vajadust järelvalvepersonalile järele ja et praegune töötajate arv on ebapiisav.

Ehkki ühtse järelvalvemehhanismi määramise alusel vastutab EKP suurte pangandusgruppide üle otsese järelvalve tegemise eest, viidi EKP töötajate juhtimisel läbi vaid 12 % nende pankade kohapealsetest kontrollkäikudest ja kontrollirühmad koosnesid ülekaalukalt (92 % ulatuses) riiklike pädevate asutuste töötajatest. Ka mujal kui kohapeal tehtav järelvalve sõltub suuresti liikmesriikide ametiasutuste määratud töötajatest ning EKP ei oma kuigivõrd kontrolli sellise järelvalve ühisrühmade koosseisu ja oskuste üle.

Samuti leidsid audiitorid, et EKP-l puudub terviklik personalihindamise süsteem ühistes järelvalverühmades osalevate riiklike järelvalveasutuste töötajate hindamiseks, samuti nõuetekohane oskuste andmebaas, et tagada nii kohapeal kui mujal tehtava järelvalve rühmade mõjus. Audiitorid märgivad, et ühtse järelvalvemehhanismi määramise kohaselt tuleb rahapoliitika ja järelvalve funktsioone täita täielikult eraldi, EKP on aga võtnud seisukoha, et see annab võimaluse kasutada teatavaid ühiselt kasutatavaid teenuseid. See võimaldab audiitorite sõnul ressursse kokku hoida, kuid toob mõningates valdkondades kaasa võimaliku huvide konflikti riski.

Audiitorid on väljendanud muret selle üle, et kõnealuse auditi vältel puudus neil juurdepääs paljudele dokumentidele. Auditiprotsessist rääkides ütles aruande eest vastutav kontrollikoja liige Neven Mates: „Saime täita oma ülesande ainult osaliselt, sest EKP esitatud teave oli ebapiisav selleks, et hinnata täielikult EKP juhtimise efektiivsust järelvalvefunktsiooni täitmise seisukohast. EKP keeldus esitamast paljusid dokumente, mida me selle eesmärgi jaoks vajalikuks pidasime, väites, et need ei puuduta juhtimise efektiivsust. Kontrollikoda kaalub praegu enda võimalusi juurdepääsuks dokumentidele, mida

Pressiteate eesmärk on edastada Euroopa Kontrollikoja vastu võetud eriaruande põhiolemused.

Aruanne on tervikuna kättesaadav aadressil www.eca.europa.eu

ECA Press

Mark Rogerson – pressiesindaja T: (+352) 4398 47063

Damijan Fišer – pressiametnik T: (+352) 4398 45410

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA eca.europa.eu

M: (+352) 691 55 30 63

M: (+352) 621 55 22 24

ta EKP juhtimise efektiivsuse auditeerimiseks vajalikuks peab.“

Oma auditileidudele tuginedes soovivad audiitorid võtta EKP-I järgmisi põhimeetmeid:

- kohapealne kontroll: EKP peaks märkimisväärselt suurendama oma osalust kohapealses kontrollis;
- mujal kui kohapeal toimuv kontroll: EKP peaks tagama, et töötajate arv ja oskused on piisavad, ning tõhustama töötajate oskuste kindlakstegemise ja personali eraldamise vahendeid;
- aruandlus: EKP peaks esitama auditeerimiseks vajalikud dokumendid ja kehtestama järelevalvealase tulemusraamistiku;
- juhtimine: otsustusprotsessi tuleks lihtsustada ja ühiselt kasutatavate teenustega seotud riske tuleks analüüsida;

EKP on neid soovitusi täiel määral aktsepteerinud, välja arvatud üht, mis puudutab ühiselt kasutatavaid teenuseid ja ühtse järelevalvemehhanismi järelevalvenõukogu ametnike mõju EKP järelevalvetegevuseks ette nähtud eelarvele. EKP on seisukohal, et järelevalvenõukogul puudub kontroll järelevalve eelarve ja personali üle, sest tegemist ei ole EKP otsuseid tegeva organiga, vaid see lisati EKP institutsioonilisse struktuuri ühtse järelevalvemehhanismi määrusega.

Toimetajatele

2008. aasta ülemaailmne finantskriis põhjustas paljude Euroopa riikide majandusele tõsiseid probleeme. Kriisi negatiivne mõju oli see, et pärast aastaid kestnud piirangute kaotamist ning suuremate riskide võtmist olid mitmed laenuasutused sunnitud valitsuselt rahalist toetust paluma. Selleks, et välja murda ülemääraste riskide võtmise ja valitsusepoolse päästmise surnud ringist, teatasid ELi juhid 2012. aastal, püüdes leida püsivat lahendust euroala jaoks, pankade ühtsest reguleerimisest Euroopa pangandusliidu kaudu.

Pangandusliidu peamiseks sammasteks pidid olema euroala pankade tsentraalne järelevalve – mehhanism, mis pidi tagama selle, et maksejõuetuse ohus olevad pangad põhjustaksid maksumaksjatele ja majandusele vaid minimaalseid kulusid – ning ühtlustatud hoiuste tagamise süsteem. Esimene samm, tsentraalse järelevalve loomine, hõlmas 2014. aastal loodud ühtset järelevalvemehhanismi, mis võttis üle suure osa varem riiklike ametiasutuste tehtud järelevalvest. Ühtne järelevalvemehhanism töötab EKP juhtimise all, kuid hõlmab tihedalt ka liikmesriikide järelevalveasutusi ehk riiklikke pädevaid asutusi.

Eriaruanne nr 29/2016: „Ühtne järelevalvemehhanism – hea algus, kuid vaja on täiendavaid parandusi“ on kättesaadav ELi 23 keeles.
